ΕΤΟΣ Γ'. ΑΡΙΘ. 149.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΑΘΩΝ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ.

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
ΕΤΗΣΙΑ
Προπληρωτέα
Διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δρ. 12.
Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν » 15.

Συντάσσεται ὑπὸ Δ. Πανταζῆ καὶ ἐκδίδεται δαπάνῃ αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ ἰδίου ἐνεργεῖται πᾶσα φροντὶς αὐτὴν ἀφορῶσα.
Τιμὴ κατακωρίσεως ἀγγελιῶν λεπτὰ 15 ὁ στίχος.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ
Παρὰ τοῖς Κ. Κ. Διδασκάλοις καὶ τοῖς ἐπιστάταις τῶν Ταχυδρομείων τῇ ἡμεδαπῇ.
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ παρὰ τοῖς Κ. Κ. Ἑλληνικ. Προξένοις καὶ τοῖς ἰδιαιτέροις ἐπιτρόποις τοῦ ἐκδότου.
Ἐκδίδεται τετράκις τοῦ μηνός.

Οὐχ οἱ πολλὰ, ἀλλ' οἱ χρήσιμα ἀναγινώσκοντές εἰσι σπουδαῖοι. (ΑΡΙΣΤΙΠΠΟΣ).

Ἐὰν ᾖς φιλομαθής, ἔσῃ καὶ πολυμαθής. (ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ).

Ἀθήνησι, τῇ 4 Φεβρουαρίου 1856.

Ἴλιον (καὶ ἡ Ἴλιος (Τρωάς) τὸ ἐθνικὸν Ἰλιεὺς, Ἰλιὰς)

Ἡ ὕπαρξις τῆς πόλεως ταύτης, ἥτις ἔστιν ὅτε καὶ Τρωὰς ὀνομάζεται, καὶ οἱ κάτοικοι Τρῶες οὐκ ἐν ἀμφιβόλῳ ἔτι κεῖται ὡς οὐδ' ὁ ἀποθανατίσας τὸ ὄνομα αὐτῆς τρωϊκὸς πόλεμος, ἀποπερατωθεὶς ἅμα τῇ ἁλώσει καὶ καταστροφῇ αὐτῆς μετὰ δεκαετῆ πολιορκίαν, τῷ 1184 π. Χ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις αὕτη γέγονεν ὑπόθεσις περιέργου ἐρεύνης καὶ πάλαι καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἀνάγκη νὰ συλλέξωμεν καὶ ἀναλύσωμεν ἐν πρώτοις τὰς μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ὕστερον ἐπενέγκωμεν τὰς τῶν νεωτέρων περιηγητῶν καὶ φιλολόγων πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ ὁρισμὸν τῆς θέσεως τῆς πόλεως ταύτης ἐρεύνας. Αἱ ἀρχαιόταται τῶν περὶ ταύτης πληροφοριῶν εὕρηνται ἐν τοῖς Ὁμηρικοῖς ποιήμασι· παρατηρητέον ὅμως ὅτι δὲν δυνάμεθα εἰς πάντα νὰ θεωρήσωμεν τὸν ποιητὴν αὐτὸν ὡς ἐπιμελῆ καὶ ἀκριβῆ τοπογράφον· ἀλλὰ παραδεχόμενοι ἐν γενικότητι τὰ ὑπ' αὐτοῦ εἰρημένα, δυσπίστως ἔχομεν πρὸς ἄλλα, ἅτε μὴ διαβιβαζόμενα ἡμῖν ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ εἰδικοῦ τοπογράφου τῆς Τροίας.

Ἡ πόλις Ἴλιον ἔκειτο ἐπὶ ὑψώματος μικρὸν ὑπερκειμένου τοῦ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Σκαμάνδρου καὶ Σιμοῦντος πεδίου, εἰς ἀπόστασιν, κατὰ Στράβωνα, 42 σταδίων ἀπὸ τῆς παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου (Ὅμηρ. Ἰλ. Υ. 216 κλ. Στραβ. ΙΓ. 596). Ὅτι δὲν ἔκειτο καθόλου ἐπὶ πεδιάδος δηλοῦται ἐκ τῶν ἀποδιδομένων αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου ἐπιθέτων « ἠνεμόεσσα, αἰπεινὴ, καὶ ὀφρυόεσσα » ὅπιαθεν αὐτῆς ΜΑ. ὑψοῦτο βουνὸς ἀποτελῶν μέρος τοῦ ὄρους Ἴδης, ἐφ' ὃν ᾠκοδόμητο ἀκρόπολις Πέργαμον ὀνομαζομένη (Ἰλ. Δ. 508, Ζ. 512) καὶ Πέργαμα (Σοφ. Φιλοκτ. 347, 358, 611,) ἢ ἡ Πέργαμος (Ἰλ. Ε. 446, 460). Ἡ ἐχυρὰ αὕτη ἀκρόπολις περιεῖχε οὐ μόνον πάντας τοὺς τῶν θεῶν ναοὺς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ Ἕκτορος καὶ Πάριδος (Ἰλ. Δ. 317, 370. 508. Ε. 447, 512 καὶ ἀλλαχοῦ). Ἡ πόλις φαίνεται ὅτι εἶχε πολλὰς πύλας, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς φράσεως « πᾶσαι πύλαι » (Ἰλ. Β 809 καὶ ἀλλαχοῦ) ἀλλὰ μία μόνον τούτων μνημονεύεται, αἱ Σκαιαὶ Πύλαι, φέρουσα πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων, οὖσα δὲ παντὸς διὰ τοῦτο πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τῆς πόλεως, τουτέστι τὸ ἀντικείμενον τῇ ἀκροπόλει (Ἰλ.Γ. 145, 249,κλ) Διατί ὠνομάσθη οὕτω ἄγνωστόν ἐστι, ἴσως ἕνεκα τῆς θέσεως αὐτῆς πρὸς σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὸν τρόπον τῆς ὑπὸ τῶν Τρώων θυτῶν παρατηρήσεως αὐτῶν. Δὲν παρέχομεν πολλὴν προσοχὴν εἰς ἥττονος λόγου ἄλλα ἀντικείμενα μνημονευόμενα ἐν τῇ Ἰλιάδι, οἷον τὸν τάφον τοῦ Ἴλλου, τοῦ Αἰσυήτου καὶ τῆς Μυρίννης, τῆς σκοπιᾶς καὶ τοῦ Ἐρινεοῦ· κωλυόμεθα τῷ ὄντι νὰ ἐπιστήσωμεν τὸν νοῦν εἰς ταῦτα διότι καὶ οἱ τοῦ Νέου Ἰλίου κάτοικοι, πιστεύοντες ἐκ φιλοδοξίας ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν ἔκειτο ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀρχαίου Ἰλίου, ἐκαυχῶντο ὅτι ἠδύναντο νὰ δείξωσι παρὰ τοῖς τειχεσιν αὐτῶν τὰ ἀμφίβολα ταῦτα ἴχνη τῆς ἀρχαιότητος (Στράβ. ΙΓ. 599). Τὰ τείχη τοῦ Ἰλίου περιγράφονται ὡς ὑψηλὰ καὶ ἰσχυρὰ, καὶ ὠχυρωμένα διὰ πύργων, μυθολογοῦνται δὲ ὅτι ἐκτίσθησαν δῆθεν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Ποσειδῶνος (Ἰλ. Α. 129, Β. 113, 288, Γ. 153, 384, 386, Η 452, Θ. 519). Καὶ ταῦτά εἰσι ὅσα δυνατὸν ν' ἀρυσθῶμεν ἐκ τοῦ Ὁμήρου περὶ τῆς τοπογραφίας τοῦ Ἰλίου. Ἡ πόλις αὕτη ἐκπορθηθεῖσα κατεστράφη, ὡς ἄρτι εἴρηται, περὶ τὸ 1184 π. Χ. Μετὰ ταῦτα ὅμως εὑρίσκομεν νέον Ἴλιον, ἀλλὰ οὐδεμίαν ἔχομεν εἴδησιν πότε καὶ ποῦ τοῦτο ἐκτίσθη. Ὁ Ἡρόδοτος (Ζ. 42) λέγει ὅτι ὁ Ξέρξης πρὶν ἢ εἰσβάλει εἰς τὴν Ἑλλάδα προσήνεγκε θυσίαν τῇ ἐν τῇ παλαιᾷ ἀκροπόλει τοῦ Πριάμου Περγάμῳ Ἀθηνᾷ βοῦς χιλίας, ἀλλὰ δὲν ἐξάγεται ἀναγκαίως ἐκ τούτου ὅτι ὑπῆρχεν ἤδη τότε ἡ νέα πόλις Ἴλιον. Τοῦτο μόνον δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ἐντεῦθεν, ὅτι δὲν ὑπῆρχε τότε ἀμφιβολία περὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως καὶ τῆς ἀκροπόλεως αὐτῆς. Ὁ Στράβων (ΙΓ. 601) λέγει, ὅτι τὸ Ἴλιον ἐκτίσθη ἐκ νέου ἐπὶ τῆς τελευταίας δυναστείας τῶν Λυδῶν βασιλέων, τουτέστι πρὸ τῆς ὑποχειρώσεως τῆς δυτικῆς Ἀσίας ὑπὸ τῶν Περσῶν. Καὶ ὁ Ξενοφῶν δὲ (Ἑλλην. Α. 1. 4.) καὶ ὁ Σκύλαξ (σελ. 35) φαίνονται λόγον ποιούμενοι περὶ τοῦ Ἰλίου ὡς περὶ ὑπαρχούσης ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν πόλεως. Ἔστιν ἔτι βέβαιον, ὅτι ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου τὸ νέον Ἴλιον ὑπῆρχε κατοικούμενον ὑπὸ Αἰολέων. (Δημοσθ. κ. Ἀριστοκρ. σελ. 671, Ἀρριαν. Ἀναβ. Α. 11. 7, Στραβ. ΙΓ. 593 κλ) Ἡ νέα αὕτη πόλις, διακρινομένη τῆς περιφήμου ἀρχαίας Τροίας ὑπὸ τοῦ Στράβωνος, δὲν ἀπεῖχε τῆς θαλάσσης πλέον τῶν δώδεκα σταδίων, ᾠκοδόμητο δὲ ἐπὶ ὑπωρείας τινὸς τῆς Ἴδης προβαινούσης μεταξὺ Σκαμάνδρου καὶ Σιμόεντος καὶ χωριζούσης αὐτῶν τὰ ῥεῖθρα· ηὔξησε δὲ προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐξετάθη δὲ ὕστερον βαθμηδὸν καὶ διεκοσμήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Λυσιμάχου καὶ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος. Ἐπὶ τοῦ Μιθριδατικοῦ πολέμου τὸ Νέον Ἴλιον ἡλώθη ὑπὸ τοῦ Φιμβρία τῷ 85 π. Χ. ὅτε ὑπέστη τὰ πάνδεινα (Στραβ. ΙΓ. 594, Απ. Μιθριδ. 53. Liv. Epit. lxxxiii). Λέγεται ἔτι ὅτι καὶ πρὸ τοῦ χρόνου τούτου κατεστράφη ὑπὸ Χαριδήμου τινος (Πλουτ. Σερτ. Α, Πολυαιν. Γ. 14), ἀλλ' οὔτε πότε τοῦτο ἐγένετο γνωρίζομεν, οὔτε τίς ἦν ὁ μνημονευόμενος καταστροφεὺς αὐτοῦ Χαρίδημος.

Ὁ Σύλλας διετέθη λίαν εὐνοϊκῶς πρὸς τὴν πόλιν, ὅθεν ἐπὶ Ῥωμαιοκρατίας περιέστη αὕτη ἐπὶ μέγιστον εὐδαιμονίας καὶ ἀπενεμήθη αὐτῇ πλήρης φόρων ἀτέλεια Plin. v. 33). Ταῦτα πάντα ἐγένοντο αὐτῇ ἕνεκα τῆς βεβαιούσης παραδόσεως ὅτι κατεῖχε τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας καὶ ἱερᾶς πόλεως Τροίας· οὐδεὶς δὲ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς Ῥώμης ἐδίστασέ ποτε περὶ τῆς ταυτότητος τῆς θέσεως τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νέου Ἰλίου μέχρι τῶν χρόνων Δημητρίου τοῦ Σκηψίου καὶ τοῦ παραδεξαμένου τὰς ἰδέας αὐτοῦ Στράβωνος. Καὶ μετὰ τούτους ἔτι ἡ κοινὴ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Ἰλιεῦσι πίστις καὶ καθόλου παντὸς τοῦ κόσμου διέμενεν τόσον ἀσάλευτος ὡς νὰ μὴν ἠκούσθη πώποτε ἡ πρὸς τὴν πεποίθησιν ταύτην ἐναντία κρίσις τοῦ τε Δημητρίου καὶ τοῦ Στράβωνος. Οἱ δύο οὗτοι ἐξεταστὰι ἐπεζήτουν τὴν θέσιν τοῦ ἀρχαίου Ἰλίου μεσογειότερον, διότι ἐθεώρουν τὸ μεταξὺ τοῦ νέου Ἰλίου καὶ τῆς θαλάσσης διάστημα πολὺ μικρὸν ἀναλόγως τῶν ἐν τῇ Ἰλιάδι περιγραφομένων μεγάλων ἀγώνων καὶ, εἰ καὶ ἀναγκάζονται νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι οὐδὲν ἴχνος τοῦ ἀρχαίου Ἰλίου ἐφαίνετό που ἐνταῦθα, ἐνόμισαν ὅτι τὸ ἀρχαῖον Ἴλιον ἀπεῖχε πάντως 42 περίπου στάδια ἀπὸ τῆς ἀκτῆς. Ὅθεν ἔθηκαν αὐτὸ ἐπὶ χώρου τινος, ὀνομαζομένου τότε Ἰλιέων, Κώμη. Ἡ θεωρία αὕτη, περὶ τῆς διαφόρου θέσεως τῶν δύο Ἰλίων δὲν αἴρει τὸ παράπαν τὰς δυσκολίας καθ' ὃν προυτίθεντο σκοπὸν, διότι καὶ οὕτω ὁ μεταξὺ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς Ἰλιέων Κώμης χῶρος στενὸς μένει, ἵνα μὴ εἴπωμεν ὅτι ζητεῖται παρὰ ποιητοῦ ὅ,τι ἁρμόζει νὰ ζητηθῇ παρὰ γεωγράφου ἢ ἱστορικοῦ. Διὰ ταῦτα νομίζομεν, κοινῶς πρὸς τὰ καθόλου ὑπὸ πάσης τῆς ἀρχαιότητος πιστευόμενα, ἅπερ εὗρον πολλοὺς τῶν σημερινῶν κριτικῶν παραδεχομένους αὐτὰ, ὅτι τὸ παλαιὸν καὶ τὸ νέον Ἴλιον τὴν αὐτὴν κατεῖχον θέσιν. Τὰ μὴ συμβιβαζόμενα πρὸς τὴν θεωρίαν ταύτην χωρία τῆς Ἰλιάδος δὲν δυσκολεύουσι τὴν ὑπόθεσιν, ἐὰν ἀναμνησθῶμεν ὅτι τὸ ποίημα τοῦτό ἐστι μυθογραφικὸν καὶ εἰς τὴν

τῶν τοιούτων ποίησιν ὀλίγη δίδεται προσοχὴ εἰς γεωγραφικὰς ἀκριβολογίας.

Ἡ θέσις τοῦ Νέου Ἰλίου, κατὰ τὴν σύμφωνον πρὸς τὴν τῆς ἀρχαιότητος πίστιν ἡμετέραν γνώμην, ἀναναγνωρίζεται ὑφ' ὅλων τῶν ἐξεταστῶν καὶ περιηγητῶν τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων οὖσα ἡ κεκαλυμμένη νῦν ὑπὸ ἐρειπίων ὀνομαζομένων Κισσαρλίκ, μεταξὺ τῶν χωρίων Κουμ-κιοί, Καλλίφαβλι καὶ Ἴζιμπλάκ, ὀλίγον δυτικώτερον τοῦ τελευταίου μνημονευθέντος τόπου καὶ οὐ πόρρω τοῦ μέρους ἔνθα ὁ Σιμόεις ἡνοῦτό ποτε μετὰ τοῦ Σκαμάνδρου. Οἱ ἰσχυριζόμενοι ὅτι τὸ παλαιὸν Ἴλιον ἔκειτο ἐν ἄλλῃ θέσει δὲν δύνανται εἶναι ὡς πρὸς ταύτην ἀλλήλοις σύμφωνοι, διότι οὐδαμοῦ εὑρίσκεται τοιαύτη κατὰ πάντα ἐμφερὴς πρὸς τὴν τοῦ ποιητοῦ περιγραφήν.

Περὶ Ὑπάτων καὶ ὑπατείας παρὰ Ῥωμαίοις.

Ὑπὸ Α. Σ. Β.

(συνέχεια, καὶ τέλος, ἴδε ἀριθ. 147. 148.)

Ἡ ἰσχὺς ὅμως τῶν ὑπάτων, ὡς ἀνωτάτων τοῦ στρατοῦ διοικητῶν, ἦτο πολλῷ εὐρυτέρα, ὁπότε δηλ. εὑρίσκοντο οὗτοι ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς πόλεως, περιβεβλημμένοι πλήρη καὶ ἀπόλυτον ἐξουσίαν. « Καὶ μὴν περὶ πολέμου κατασκευῆς, λέγει ὁ Πολύ» βιος, καὶ καθόλου τῆς ἐν ὑπαίθροις οἰκονομίας σχεδὸν αὐ» τοκράτορα τὴν ἐξουσίαν ἔχουσι· τὸ γὰρ ἐπιτάττειν τοῖς » συμμαχικοῖς τὸ δοκοῦν, καὶ τοὺς χιλιάρχους καθιστᾶναι, καὶ » διαγράφειν τοὺς στρατιώτας, καὶ διαλέγειν τοὺς ἐπιτηδείους, » τούτοις ἔξεστι. Πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις ζημιῶσαι τῶν ὑποτατ» τομένων ἐν τοῖς ὑπαίθροις, ὃν ἂν βουληθῶσι, κύριοι καθε» στᾶσι (48)· » καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δ' αὐτῶν εἶχον ἐξουσίαν ἀπεριόριστον, οὐχὶ μόνον ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πασῶν ἀδιακρίτως τῶν ὑποθέσεων, προσέτι δὲ δικαίωμα ζωῆς καὶ θανάτου, ἐκτὸς μόνον ἐν ἐπαρχίαις, μεθ' ὧν εἶχε συνθήκας εἰρήνης ἢ συμμαχίας ἡ Ῥώμη. Ὁ δημόσιος θησαυρὸς ἔκειτο ἐν τούτοις ὑπὸ τὴν διάθεσιν τῆς συγκλήτου· ὡς πρὸς τὰ ἔξοδα ὅμως τοῦ πολέμου φαίνεται ὅτι οἱ ὕπατοι δὲν περιωρίζοντο εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ σώματος τούτου ἐψηφισμένας ποσότητας, ἀλλ' ἐλάμβανον ἐκ τῶν δημοσίων χρημάτων, καθόσον αἱ περιστάσεις ἀπῄτουν, ὑποχρεούμενοι μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν ν' ἀποδώσωσιν ἀκριβεστάτας εὐθύνας τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν εἰς τοὺς ταμίας (49). Ὅταν ὅμως ἐν καιροῖς ἐνδείας τοῦ δημοσίου ταμείου παρίστατο ἀνάγκη νὰ ληφθῶσι χρήματα ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ θησαυροφυλακείου (*aerarium sanctius*), οὕτινος ἀπικλειστικῶς, ὡς φαίνεται, οἱ ὕπατοι κατεῖχον τὰς κλεῖδας, ἔπρεπε νὰ λάβωσι πρὸς τοῦτο δόγμα τῆς συγκλήτου (50). Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους οἱ ὕπατοι ἠδύναντο νὰ διαθέσωσι κατὰ τὸ δοκοῦν τὰ ἐκ τῶν μαχῶν λάφυρα, καὶ ὁτὲ μὲν διένεμον αὐτὰ εἰς τοὺς στρατιώτας αὐτῶν, ὁτὲ δὲ πωλοῦντες αὐτὰ κατέθετον τὸ ἐξ αὐτῶν λαμβανόμενον τίμημα εἰς τὸ δημόσιον θησαυροφυλακεῖον, ὅπερ καὶ κατέστη σύνηθες κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους.

Τὸ ἀδύνατον τῆς καταχρήσεως παρὰ τοῖς ὑπάτοις καταδείκνυται ἐκ πολλῶν ἐπόψεων ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος· καὶ πρῶτον πάντων καὶ αὐτὴ ἡ εἰς δύο πρόσωπα διανομὴ τῆς ὑπατικῆς ἀρχῆς συνεπήγετο ἀναγκαίως ὅτι οὐδέτερος αὐτῶν ἠδύνατο νὰ διαπράξῃ τι ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως καὶ συμπράξεως τοῦ ἑτέρου ὑπάτου, περιβεβλημμένων ὄντων ἀμφοτέρων τὴν αὐτὴν ἰσχὺν καὶ τὰ αὐτὰ δικαιώματα, ἐξαιρέσει τῶν ἐπαρχιῶν, ἐν αἷς εἶχεν ἑκάτερος ἀπόλυτον καὶ ἀπεριόριστον ἐξουσίαν (51)· οὕτω βλέπομεν ὅτι ἠδύνατό τις τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἑνὸς τῶν ὑπάτων νὰ ἐκκαλέσῃ ἐνώπιον τοῦ ἑτέρου· μάλιστα δ' ὁ εἷς ὕπατος ἠδύνατο μόνος του ν' ἀποδοκιμάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ *veto* (ἀπαγορεύω) τὰς πράξεις καὶ τὴν διαγωγὴν τοῦ ἑτέρου (52). Πρὸς ἀποφυγὴν ὅμως ἐρίδων καὶ συγκρούσεων ἐκανονίσθη ὥστε εἷς μόνον τῶν ὑπάτων νὰ ἔχῃ ἐναλλὰξ ἀνὰ ἕνα μῆνα τὴν πράγματι ὑπατικὴν ἐξουσίαν (53)· καὶ τούτου τοῦ πραγματικῶς τὴν ὑπατικὴν ἐξουσίαν ἀσκοῦντος προεπορεύοντο κατὰ τὸν μῆνα ἐκεῖνον οἱ δώδεκα ῥαβδοῦχοι μετὰ τῶν ῥάβδων, ὅθεν καὶ ἐσημαίνετο οὗτος τότε διὰ τῆς φράσεως: *penes quem fasces erant* (54). Κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους ὁ ἕτερος ὕπατος, ὁ μὴ ἔχων τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸν μῆνα ἐκεῖνον, δὲν συνωδεύετο οὐδέλως ὑπὸ ῥαβδούχων, ἢ προεπορεύετο μὲν αὐτοῦ εἷς δημόσιος ὑπηρέτης (*accensus*), εἶποντο δὲ οἱ δώδεκα ῥαβδοῦχοι (55). Κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους δὲ χρόνους βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ ὕπατος κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἠκολουθεῖτο ὑπὸ τῶν 12 ῥαβδούχων (56). Πότε ἐγεννήθη τὸ ἔθιμον τοῦτο εἶναι ἄγνωστον· γινώσκομεν δὲ μόνον ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πολυβίου ὁ δικτάτωρ εἶχεν 24 ῥαβδούχους. Πιστεύεται κοινῶς ὅτι ὁ ὕπατος, ᾧ εἰδικῶς ἦν ἀνατεθειμένη τὸν μῆνα ἐκεῖνον ἡ ὑπατικὴ ἐξουσία, ἐκαλεῖτο *consul major*· ἀλλὰ καὶ οἱ ἀρχαῖοι αὐτοὶ συγγραφεῖς φαίνονται ἀμφιβάλλοντες ἂν ἀληθῶς οὕτως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἢ σημαίνηται διὰ τῆς κλήσεως ταύτης ὁ πρῶτον ἐκλεχθεὶς ὕπατος (57). ὀρθότερον ὅμως εἶναι νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ὀνομασία *major* ἀναφέρεται μᾶλλον εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν ὑπάτων, ἐμφαίνουσα δηλονότι τὸν πρεσβύτερον αὐτῶν (58).

Ἕτερον μέσον περιστολῆς καὶ ἀποτροπῆς ἀπὸ τῆς καταχρήσεως ἐν τῇ ὑπατείᾳ ἦτο ἡ βεβαιότης ἐν ᾗ εὑρίσκετο ὁ ὕπατος, ὅτι μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ προσκληθῇ ὅπως δώσῃ λόγον περὶ τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ ἀρχῆς. Πολλαὶ μάλιστα μαρτυροῦνται παρὰ τῶν συγγραφέων περιστάσεις, καθ' ἃς, ἀποθέμενοι τὴν ἀρχὴν οἱ ὕπατοι κατηγορήθησαν καὶ κατεδικάσθησαν οὐχὶ μόνον ἕνεκα παρανομιῶν ἢ κατὰ τῶν καθεστώτων πράξεων αὐτῶν, ἀλλ' ὡσαύτως ἕνεκα ἀποτυχίας ἐν πολέμῳ, ἀποδοθείσης ἤτοι εἰς ῥαθυμίαν ἢ ἐς ἀδεξιότητα αὐτῶν (59). Ἡ ὀσημέραι αὐξανομένη ἀλαζονεία καὶ ἰσχὺς τῶν δημάρχων οὐδὲ ὑπὸ τῆς ὑπατικῆς ἀρχῆς ἀνεχαιτίσθη, καὶ συχνότατα ἀπαντῶμεν παραδείγματα, καθ' ἃ οἱ ὕπατοι οὐχὶ μόνον ἐτιμωρήθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτῶν παρὰ τῶν δημάρχων, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ ὑπέκειντο πραγματικῶς αὐτοῖς (60). Πολλάκις δὲ καὶ αὐτὸς ὁ λαὸς ἀνθίστατο εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἐξουσίας τῶν ὑπάτων (61.)

Τελευταῖον, οἱ ὕπατοι ἐξηρτῶντο ἀπὸ τῆς συγκλήτου. Ἐπήρχοντο ὅμως περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ οὕτω περιωρισμένη διὰ διαφόρων δημοκρατικῶν νόμων καὶ διατάξεων ὑπατικὴ ἐξουσία παρίστατο ἀνεπαρκὴς πρὸς διάσωσιν τῆς πολιτείας ἀπὸ ἐπικειμένων κινδύνων καὶ σοβαρῶν ταραχῶν καὶ στάσεων. Τότε ἐξέδιδε δόγμα ἡ σύγκλητος (viderent ἢ darent operam consules, ne quid respublica detrimenti caperet) (62), καὶ δι' αὐτοῦ περιέβαλλεν αὐτοὺς ἀπόλυτον δικτατορικὴν ἐξουσίαν οὐδαμόθεν περιοριζομένην, οὔτε παρὰ τοῦ λαοῦ, οὔτε παρὰ τῶν δημάρχων, οὔτε παρὰ τῆς συγκλήτου. Κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν σπανίως μνημονεύονται τοιαῦτα συγκλητικὰ δόγματα, καθότι ἦτο τότε συνήθης ἡ δικτατορία ἐπὶ τοιούτων περιστάσεων. Εἰς ἀχρηστίαν ὅμως εἰς τὸ μετὰ ταῦτα τῆς δικατορίας μεταπεσούσης, διὰ τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος τύπου περιέβαλλεν τὸν ὕπατον ἡ σύγκλητος ἀπόλυτον δικτατορικὴν ἐξουσίαν.

Ἐκ τῶν πρωτίστων ἔργων τῶν ὑπάτων, ἀναλαμβανόντων τὴν ἀρχὴν αὐτῶν, ἦτο νὰ συμφωνήσωσι πρὸς ἀλλήλους τὸ μέρος τῶν ἐργασιῶν, ἐφ' ὧν ἑκάτερος εἶχεν ἰδίως ν' ἀσχοληθῇ, ἔχων ἰδίαν αὐτοῦ ἐνεργείας σφραγῖδα σημαινομένην ὑπὸ τὴν λέξιν provincia· τοῦτο δ' εἴτε ὥριζον μεταξὺ αὐτῶν οἱ ὕπατοι ἄνευ ἄλ-

(48) Πολύβ. ς. 12 (5—8)

(49) Πολύβ. ς. 12, 13, 15. Liv. xliv, 16.

(50) Liv xxvii, 10.

(51) Διονύσ. Ἱ. 17. Ἀππιαν. Περὶ ἐμφ. Πολ. Β'., 11.

(52) Liv. ii, 18, 27. iii, 34. Διονύσ. Ἑ. 9 — Cic. deleg. iii, 4.

(53) Διονύσ. Θ'. 43.

(54) Liv. viii, 12. ix, 8.

(55) Cic. *de Republ.* ii, 31. Liv. ii, 1. iii, 33. — Πρβλ. Διονύσ. Ἑ 2. ἱ. 24.

(56) Sueton. *Caes* 20.

(57) Fest. p. 161.

(58) Liv. xxxvii. 47. — Cicer. *de Republ* ii, 31. Val. Max. iv, 1 § 1. — Πλούταρχ. Ποπλικ. 12. — Διονύσ. Ϛ'. 57.

(59) Liv. ii, 41, 52, 54, 61. Cic *de Nat. Deor.* ii. Val. Max. viii, 1 § 4.

(60) Liv. iv, 26, v. 9, etc. Cic. *de Leg.* iii, 9. in Vat 9. Val. Max. ix, 5 § 2 Δίων Κάσ. ΔΖ'. 50, ΔΗ. 6, ΔΘ'. 39.

(61) Liv. ii, 55.

(62) Διὰ φροντίδος τοὺς ὑπάτους ἔχειν, ὥστε μηδεμίαν ἀποτριβὴν τῷ δημοσίῳ συμβῆναι », ὡς μεταφράζει Δίων ὁ Κάσσιος. — Τοιαύτη τις περίστασις ἐπέστη ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ Κικέρωνος, κατὰ τὴν συνωμοσίαν τοῦ Κατιλίνα, περὶ ἧς ὅ. Sallust. Catil xxix.

λου τινὸς ἀποσπασιστικοῦ μέσου (63), ἤ, ὅπερ τὸ συνηθέστερον, ἔβαλλον κλήρους (*sortiri provincias*)· πολλάκις δὲ δ' ἐκάστου ἐπὶ τούτῳ ἐντολῆς τῆς συγκλήτου ἐξέλλετο ὕπατός τις εἰς ἐπαρχίαν τινὰ χωρὶς νὰ βλήθῶσι κλῆροι (64). Κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους εἰθίζετο ὁ μὲν εἰς τῶν ὑπάτων νὰ μένῃ ἐν Ῥώμῃ, ὁ δὲ ἕτερος νὰ ἐξέρχηται ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ, ἐκτὸς ἐὰν ἀνάγκη ἔκτακτος ἐκάλει ἀμφοτέρους ἐκτὸς τῆς Ῥώμης (65). Πολλάκις δ' ἀπαντῶμεν αὐτοὺς ὁμοῦ ἐξερχομένους κατὰ πολυπληθοῦς καὶ ἰσχυροῦ ἐχθροῦ (66)· τότε δ' αἱ δυνάμεις διηροῦντο ἐξ ἴσου μεταξὺ αὐτῶν, οὕτως, ὥστε ἑκάτερος εἶχε τὴν διοίκησιν δύο λεγεώνων καὶ παρ' ἡμέραν ἐναλλὰξ τὴν ὑπερτάτην διοίκησιν (67).

Ἐκταθέντος ὅμως ἐπ' ἄπειρον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους, κατέστησαν ἀνεπαρκεῖς πλέον οἱ ὕπατοι διὰ τὰς πανταχοῦ τοῦ κόσμου κειμένας Ῥωμαϊκὰς ἐπαρχίας, καὶ ἐκ τούτου παρέστη ἀνάγκη νὰ διορισθῶσι καὶ πραίτορες εἰς διοίκησιν αὐτῶν, ἐπιφυλασσομένων τοῖς ὑπάτοις τῶν σπουδαιοτέρων ἐπαρχιῶν (68). Ἠθέλομεν ἴσως ἀσκόπως ἐξέλθει τοῦ προκειμένου διαλαμβάνοντες ἐνταῦθα ἐν ἐκτάσει περὶ τῆς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διοικήσεως τῶν ὑπάτων, περὶ ἧς ἰδιαιτέρως ἐν τῇ κατόπιν Περὶ Ῥωμαϊκῶν ἐπαρχιῶν δημοσιευθησομένῃ διατριβῇ γενήσεται λόγος.

Περὶ τὰ τέλη τῆς δημοκρατίας ἡ ὑπατεία ἀπέβαλε πᾶσαν αὐτῆς τὴν ἰσχὺν καὶ σπουδαιότητα. Τὴν πρώτην βαρεῖαν ἐπ' αὐτῆς πληγὴν κατήνεγκεν ὁ Καῖσαρ, λαβὼν τὴν ὑπατείαν ὡς προσθήκην τῇ δικτατορίᾳ αὐτοῦ καὶ ἀναδείξας προσέτι ὑπάτους ἄλλους τινάς, ὅλως ἀσήμους καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐντελῶς ἐξαρτωμένους. Αὐτὸς δ' οὗτος ἐξελέχθη ὕπατος πρῶτον μὲν ἐπὶ πενταετίαν, εἶτα δ' ἐπὶ δεκαετίαν, καὶ τέλος ἰσοβίως (69). — Ἐπὶ Αὐγούστου ἡ ὑπατεία σκιά τις μόνον ἦτο τῆς ἄλλοτε, καὶ οἱ ἐκλεγόμενοι ὕπατοι ὀλίγους μόνον μῆνας κατεῖχον τὸ ἀξίωμα τοῦτο (70). Ἐπὶ Κομμόδου δὲ κατήντησε ν' ἀναδείκνυνται πλείους τῶν 25 ὑπάτων ἐντὸς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους (71). Ἐπὶ δημοκρατίας τὸ ἔτος ὠνομάζετο ἀπὸ τῶν ὑπάτων πάντοτε· ἀφ' ὅτου ὅμως πλείονες τῶν δύο ὑπάτων ἀνεδείκνυντο ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, οἱ κατὰ τὴν ἀρχὴν μόνον αὐτοῦ ἐκλεχθέντες ἐθεωροῦντο ὡς consules ordinarii καὶ ὠνόμαζον τὸ ἔτος, καὶ τοι καὶ τῶν ἄλλων ἐπίσης τὰ ὀνόματα καταγράφοντο ἐν τοῖς χρονικοῖς (72). Ἀπὸ τοῦ Τιβερίου ἡ τῶν ὑπάτων ἐκλογὴ ἔκειτο εἰς χεῖρας τῆς συγκλήτου, ἐκλεγούσης βεβαίως τὸν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος συνιστώμενον αὐτῇ, τὰ δ' ἐκλεγόμενα πρόσωπα ἀνηγγέλλοντο μόνον ἁπλῶς (*nuntiare*) τῷ λαῷ, συνηθροισμένῳ ἐν τοῖς καλουμένοις *comitiis* (73).

Κατὰ τὰς τελευταίας τῆς αὐτοκρατορίας περιόδους ἐπεκράτησεν ἔθιμον νὰ ἔχωσιν ἐπιτιμίους ὑπάτους (*consules honorarios*), ἐκλεγομένους παρὰ τῆς συγκλήτου, καὶ ἐπικυρουμένους παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος (74).

Καί τοι οἱ ὕπατοι εἶχον καταντήσει πλέον κενὰ μόνον καὶ ψιλὰ ὀνόματα, οὐχ ἧττον ἐθεωρεῖτο εἰσέτι ἡ ὑπατεία ὡς ἀνώτατον ἐν τῷ κράτει ἀξίωμα καὶ ἐπεζητεῖτο μετὰ μεγίστου ζήλου ὑπὸ τῶν πλουσίων καὶ εὐγενῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, καί τοι ὑπὸ μεγίστων δαπανῶν συνωδευόμενον, ἕνεκα τῶν πλουσίων δώρων ἅτινα ὁ νεωστὶ ἀναδεικνύμενος ὕπατος ὤφειλε νὰ δωρήσῃ πρὸς τοὺς φίλους αὐτοῦ καὶ τὸν λαόν (75). Πολλάκις δ' αὐτοὶ οἱ αὐτοκράτορες ἀνελάμβανον τὴν ὑπατείαν ἢ ἀνεδείκνυον ὑπάτους αὐτοκρατορικοὺς πρίγκηπας.

(63) *Comparare inter se provincias.* — Liv. xxiv, 10. xxx, 1. xxxii, 8. — Cic *ad Fam.* i, 9.

(64) *Extra sortem* ἢ *extra ordinem.* — Liv. iii, 2. viii, 16. xxxvii, 1. — Cic. *ad Att.* i, 19, Πρβλ. Liv. xxxv, 20. xli, 8.

(65) Διον. Ϛ. 24, 91. πρβλ. Liv. iii, 4, 22. vii, 38.

(66) Liv. ii, 44. iii, 8, 66. vii, 6 κ.τ.λ.

(67) Πολύβ. Γ'. 107. 110. Ϛ'. 26. — Liv. iv, 46. xxii, 27, 41. xxviii, 9. — Πρβλ. iii, 9.

(68) Ἐκ τούτου καὶ ἡ διαίρεσις τῶν ἐπαρχιῶν, ὡς ἐκ τῶν διοικούντων αὐτὰς εἰς ἐπαρχίας ὑπατικὰ, καὶ πραιτωρικὰς (*provinciae consulares*, καὶ *provinciae praetoriae*) Liv. xli, 8.

(69) Sueton *Caes* 76, 80. Δίων Κασσ. ΜΒ'. 20. ΜΓ'. 1, 46, 49. Ἀππιαν. Ἐμφυλ. Πολ. Β'. 106.

(70) Δίων Κάσσ. ΜΗ'. 35 ΜΓ'. 46. — Lucan. V, 399.

(71) Lamprid. *Commod.* 6. Δίων Κάσ ΟΒ'. 12.

(72) Suet. *Domit.* 2. *Galb.* 6. Vitell 2. — Senec. *De tra.* iii, 31. Plin. *Panegyr.* 38. Lamprid. *Al. Sev.* 28.

(73) Δίων Κάσ. ΝΗ. 20. Plin. *Panegyr.* 77. — Taciti Annales iv, 68.

(74) Kassiod. i, 10.

(75) Δυδὸς Π. Ἀρχ. Πολιτ. Β. Δίβαν. λ. 8. — Symmach ii, 64. iv, 8. x, 44. — Sidon. Apollin. *Epist.* ii, 3. — Cassiod. ii, 2. vi 1. — Προκ. Περ. Πολ. Α, 25.—

(76) Tacit. Annal. iv, 19. xiii, 4. — Gell. xiii, 24.

(77) Ammian. Marc. xxii, 7. Cassiod. vi, 1. Sueton. *Claud.* 23. — Plin. H. N. ix, 5, 19.

(78) Ov. ex pont. iv, 5, 19.

(79) Sueton. *Nero*, 4. — Juven. Xi, 193 καὶ ἐπ. — Cassiod. ἀνωτ. καὶ iii, 39. v, 42. vi, 43.

(80) Lamprid. *Al. Sever.* 43. Vopisc. *Aurel.* 12. — Ἰουστινιανοῦ, Νεαρὰ ΡΕ.

ΠΟΙΚΙΛΑ

— Ἀναγινώσκομεν εἰς τὸν *Ἀγγελιαφόρον* τοῦ *Ἀγ. Φραγκίσκου* τὸ ἑξῆς περίεργον διήγημα.

» Ἐμπορός τις Κινέζος ἀποθανὼν πρὸ τριῶν ἑβδομάδων ἠξιώθη ἐπὶ τοῦ τάφου ἐπικηδείων καὶ θρησκευτικῶν τιμῶν τῶν ὁποίων αἱ λεπτομέρειαι δὲν δύνανται παρὰ νὰ κινήσωσι τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ. Ἐνεταφιάσθη εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦ Δ. Μ. . . . ἄνευ τινὸς τελετῆς προχθὲς· οἱ συμπατριῶται του μετέβησαν εἰς τὸν τάφον του διὰ νὰ τῷ ἀποδώσωσι τὸν φόρον τῆς τιμῆς, τὸν ὁποῖον προσφέρουσι συνήθως εἰς τοὺς νεκροὺς τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν ὑψηλὴν τάξιν τῶν Κινέζων.

» Φλάσασα παρὰ τὸ μνῆμα ὅλη ἡ συνοδία ἤρχισε ν' ἀπλόνῃ πέριξ ψάθας. Χοῖρος ὀπτὸς εἶχε τεθῆ ἔμπροσθεν τοῦ τάφου, ἄλλα φαγητὰ ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ ὅλον τὸ ἐπάνω μέρος ἦτο κεκαλυμμένον ἀπὸ πλακούντια ἐκ μήλου, ἀπὸ ὀπώρας, καὶ ἀπὸ ἄνθη. Θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι οἱ Κινέζοι εἶχον τὴν πρόθεσιν νὰ κάμουν ἓν ὡραῖον γεῦμα εἰς τιμὴν τοῦ μακαρίτου, ἐν τούτοις δὲν ὑπῆρχε τοιοῦτον τι. Ἡ εὐωχία αὕτη προσεφέρετο εἰς τὸν νεκρόν.

» Εὐθὺς ἅμα ἔθηκαν τὰ φαγητὰ ἐπὶ τοῦ τάφου, φανεῖσα ἡ χήρα τοῦ ἀποθανόντος ἐτέθη εἰς τοὺς πρόποδας αὐτοῦ, φέρουσα πέριξ τῆς κεφαλῆς πολλοὺς πήχεις λευκοῦ ὑράσματος. Εἷς ἱερεὺς, μὲ οὐρὰν τεχνικῶς βοστρυχωμένην, καὶ μὲ ἐσθῆτα ποδήρη, ἵστατο ἀπέναντι τοῦ τάφου, περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων τοῦ νεκροῦ, ἅμα ἡ χήρα ἤρχισε νὰ θρηνῇ, ἐκβαλλόντες ἀπό τινος κιβωτίου ὅλα τὰ ἐνδύματα τοῦ θανόντος, τὰ κεκτέκυσαν. Μεταξὺ τῶν ἐνδυμάτων τούτων ἦσαν καὶ λεπτότατα μεταξωτὰ ὅλως καινουργῆ. Ὅλα δὲ ὁμοῦ ἠξίζον τοὐλάχιστον 500 δολλάρια.

» Ἀφοῦ κατεκάησαν τὰ ἐνδύματα, ὁ ἱερεὺς ἤρχισε νὰ κρούῃ κωδωνίσκον τὸν ὁποῖον ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα, ψιθυρίζων προσευχάς. Γενικὴ φωνὴ ἠκολούθησε τὴν δέησιν ταύτην· ἔπειτα ὅλη ἡ ἐπικήδειος συνοδία περιῆλθε τὸν τάφον χειραγωγουμένη ὑπὸ τοῦ ἱερέως κρούοντος πάντοτε τὸν κωδωνίσκον μὲ ἁρμονίαν ἐπίσημον καὶ σοβαρόν.

» Ὁ ὀπτὸς χοῖρος, καὶ τὰ ἐκ μήλου πλακούντια συναθροισθέντα ἐτέθησαν ἐντὸς ὀχήματος, καὶ ὅλη ἡ συνοδία ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, ὅπου, ὡς λέγουν, τὰ ἐπὶ τοῦ τάφου ἐκτεθέντα θέλουν πωληθῆ ἀνὰ μικρὰς μοίρας καὶ εἰς ὑπερόγκους τιμὰς εἰς τοὺς εὐλαβεῖς τοὺς ἀποδίδοντας σημασίαν εἰς τὰ ἐπιτάφια ταῦτα λείψανα. » (Πρ. Κῆρυξ)

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 23 τοῦ ἀπὸ 6]18 Φεβρουαρίου 1834 ἡμετέρου διατάγματος, προσδιορίζον τὸν ἐλάχιστον ὅρον τοῦ μισθοῦ τῶν δημοδιδασκάλων Γ'. τάξεως εἰς 50 δραχμὰς τὸν μῆνα, κατὰ πρότασιν τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἀ. Ὁ μισθὸς τῶν δημοδιδασκάλων Γ' τάξεως προσδιορίζεται ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους εἰς δραχμὰς ἑξήκοντα κατὰ μῆνα.

Β'. Ἡ προσθήκη αὕτη τῶν δέκα δραχμῶν θέλει πληρωθῆ διὰ τοὺς τέσσαρας τελευταίους μῆνας τοῦ λήξαντος ἔτους ὁλόκληρος ἀπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου καὶ εἰς ἐκείνους ἀκόμη ἐκ τῶν τριτοβαθμίων δημοδιδασκάλων, ὅσοι μισθοδοτοῦνται, εἴτε καθ' ὁλοκληρίαν, εἴτε κατὰ μέρος ἀπὸ τῶν δημοτικῶν ταμείων.

Ἀπὸ 1ης δὲ Ἰανουαρίου ἐνεστῶτος ἔτους καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἡ προσθήκη αὕτη θέλει πληρόνεσθαι εἴτε παρὰ τῶν δήμων, εἴτε καὶ παρὰ τοῦ δημοσίου κατὰ τὴν ὑφεστῶσαν ἤδη ἀναλογίαν τῆς τῶν δημοδιδασκάλων μισθοδοτήσεως, συμπεριλαμβανομένη εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἑκάστου δήμου.

Εἰς τὸν ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἀθήνησι τῇ 24 Ἰανουαρίου 1856.

ΟΘΩΝ.

Χ. Χριστόπουλος.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ἡ Γ'. ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.

Ἀποβατήρια τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης.

Μετὰ τῆς συνήθους ἐν ταῖς Βασιλικαῖς ἑορταῖς παρατάξεως ἑωρτάσθησαν χθὲς τὰ ἀποβατήρια εἰς Ἑλλάδα τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης ἡμῶν. Τῆς Ἀνάσσης Ἀμαλίας ἡ πρὸς τὸ γένος ἡμῶν ἀκραιφνὴς ἀγάπη εὑρίσκει τελείαν τὴν ἀμοιβὴν εἰς τὰς πλήρεις σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν Αὐτῆς Μεγαλειότητα καρδίας ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων, ἀναλογιζομένων μετὰ ὀρθῆς ἐκτιμήσεως τὰ εὐεργετήματα ὅσων ἡ Α. Μ. ἐγένετο καὶ ὁσημέραι γίνεται πάροχος εἰς τὴν Πατρίδα ἡμῶν, εὐλογοῦσαν τὸ ὄνομα τοῦ διέποντος τῶν ἐθνῶν τὰς τύχας Ὑψίστου διακοσμήσαντος τὸν αἴθριον ὁρίζοντα τῆς ἑλληνικῆς χώρας διὰ τοῦ περιφανοῦς καὶ ἐρατεινοῦ τούτου ἀστέρος, ἱλαρὸν καὶ παρήγορον τὸ φῶς αὐτοῦ μεθιεμένου ἐπὶ πάντας τοὺς μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας πρὸς αὐτὸν ἀτενίζοντας. Ἡ σεπτὴ ἡμῶν Βασίλισσα Ἀμαλία ἀκούσασα τὴν τοῦ Θεολόγου ὑποθήκην « ἔναντι πάντων εἰσήνεγκε τὴν φιλανθρωπίαν, ἐν ᾗ χαίρει Θεὸς μᾶλλον, ἢ πᾶσι τοῖς ἄλλοις » καὶ θεμελιωτὴς ὀφθαλμιοκομείων, καὶ ἔφορος καὶ στήριγμα τελεσφόρον ὀρφανοτροφείων, καὶ προστάτις τελείων καὶ ἀγλαοκάρπων παρθεναγωγείων, καὶ βοηθὸς γενναία ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ παντὸς χρησίμου καὶ φιλανθρωπικοῦ ἱδρύματος γέγονε. Τὴν ἐξουσίαν καὶ τὰς ἐπιχορηγήσεις μετεχειρίσθησαν φιλόδοξοι καὶ φίλαυτοι δυνάσται εἰς ἀνέγερσιν ἐκπρεπῶν ὀβελίσκων καὶ ἄχρις αἰθέρος ὑψουμένων πυραμίδων πρὸς μνήμην ξηρὰν τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτῶν. Ἡ Ἡμετέρα Βασίλισσα, τὴν ἀληθῆ κλῆσιν τοῦ θείου ἀξιώματος αὐτῆς γνοῦσα, ἐγείρει ἠθικὰ μνημεῖα ἀθανάτου δόξης, καὶ παρεσκεύασεν ἤδη ἀνεξίτηλον τὸ κλέος τοῦ ὀνόματος Αὐτῆς δι' ἔργων ὄντως βασιλικῶν, ὧν τὰ θεμέλια βεβήκασιν ἐπὶ τῆς καρδίας τῶν ἐφ' ὧν βασιλεύει, τῆς δὲ κορυφῆς αὐτῶν ἅπτεται ἡ δεξιὰ τοῦ οὐρανίου πατρὸς « ἀγαθῆς (γὰρ) ζωῆς ἀριθμὸς ἡμερῶν, καὶ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς τὸν αἰῶνα μένει » (Σιράχ. ΜΑ.)

» Τοῖς δὲ δι' ἀρετὴν περιποιησαμένοις δόξαν, αἱ πράξεις ἅπαντα τὸν αἰῶνα μνημονεύονται διαβοώμεναι τῷ θειοτάτῳ τῆς ἱστορίας στόματι (Διόδωρ. Α. 2.)

— Ἐκ τινος ἤδη χρόνου σπουδαίαν ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας ἐπὶ τῆς τύχης τῶν δημοδιδασκάλων καὶ τὴν καλλιτέραν διοργάνωσιν τῶν δημοτικῶν σχολείων. Τὸ ἀνωτέρω δημοσιευθὲν Υ. Β. διάταγμα δεικνύει ὅ,τι ἄρχονται ἤδη φαινόμενα τὰ ἀποτελέσματα τῆς μεριμνης τοῦ Ὑπουργείου καὶ τῆς προθυμίας τῆς Α. Μ. εἰς τὸ νὰ παραδέχηται πᾶν προτεινόμενον μέτρον συντελοῦν εἰς περιποίησιν τῶν ἀτρύτως κοπιώντων ὑπὲρ τῆς προπαιδείας τῆς νεολαίας. Παρέχεται δὲ ἐντεῦθεν πᾶσα πεποίθησις, ὅτι δὲν θέλει παραληφθῆ οὐδὲν συντελοῦν εἰς βελτίωσιν τῆς τύχης πάντων τῶν δημοδιδασκάλων καὶ εἰς παραγωγὴν τελειοτέρων καρπῶν τῶν πόνων αὐτῶν.

— Χαίρομεν ὅτι τὰς ὀλίγας λέξεις, ἃς ἐδημοσιεύσαμεν διὰ τοῦ 147 ἀριθμοῦ τῆς ἐφημερίδος ἡμῶν περὶ τῆς ἐν Κύπρῳ ὑποδοχῆς τοῦ ἑλληνικοῦ προξένου Κυρίου Φ. Βάρδα, καὶ τῆς γενικῆς ἀγάπης ἧς ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἐπαξίως ἀπολαύει, παραδεχθέντες καὶ ἄλλοι δημοσιογράφοι κατεχώρισαν ἀμεταβλήτους εἰς τὰς αὐτῶν ἐφημερίδας. Τοῦτο δεικνύει ἡμᾶς εἰπόντας ὅ τι καὶ ἄλλοι ἐνταῦθα ὑπέρτεροι μάλιστα ἡμῶν φρονοῦσι περὶ τοῦ ἀξιοτίμου τούτου ἀνδρός. Καὶ πάλιν λοιπὸν χαῖρε, φίλε, καὶ δεύτερον δέξαι ἀσπασμόν, ἄξιος διατελῶν τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς ἀναθεμένης σοι τὴν προστασίαν τῶν Ἑλλήνων ἐν Κύπρῳ ὑπηκόων καὶ τὰ συμφέροντα τῶν χάριν ἐμπορίου εἰς αὐτὴν προσορμούντων Σ. ἡμῶν Κυβερνήσεως.

— Παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δ. Ἐκπαιδεύσεως ἐστάλη εὐχαριστήριον ἔγγραφον πρός τε τὸν Γυμνασιάρχην καὶ τοὺς καθηγητὰς καὶ διδασκάλους τοῦ ἐν Ἑρμουπόλει Β. Γυμνασίου καὶ ἑλλ. Σχολείου. Τοῦτο θέλομεν δημοσιεύσει διὰ τοῦ ἑπομένου φύλλου.

— Ἄσμενοι μανθάνομεν ὅτι ἐκποδὼν γενομένης τῆς βροτολοιγοῦ χολέρας ἐκ Λαμίας, ἐπανελήφθη ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων πλήρης εἰς τὸ ἐν Λαμίᾳ Β. Γυμνάσιον· οἱ Κ. Κ. καθηγηταὶ διδάσκουσι μετὰ πάσης φιλοπονίας καὶ αὐτὰς τὰς ἑορτάς, ἵνα δυνηθῶσι νὰ περατώσωσι μέχρι τέλους τοῦ ἐνεστῶτος σχολαστικοῦ ἔτους πάντα τὰ τεταγμένα μαθήματα. Ὁ τὸ Γυμνάσιον τοῦτο διευθύνων Καθηγητὴς Κ. Π. Κουπιτόρης καθίσταται ἄξιος παντὸς ἐπαίνου καὶ τῆς προσοχῆς τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸ ὅπερ παρέχει καλὸν παράδειγμα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων αὐτοῦ καὶ ὡς καθηγητὴς καὶ ὡς διευθυντὴς τοῦ Γυμνασίου τούτου, εἰς ὃ ἐπικρατεῖ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ τελεία τάξις καὶ ὁμόνοια. Ἰδοὺ τρόπος δι' οὗ δύναται πᾶς ὑπάλληλος νὰ παρασκευάζῃ τὴν ὁλὸν βελτίωσιν μέλλοντος.

— Τὴν 30 τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰανουαρίου, ἐπανηγυρίσθη λαμπροπρεπῶς ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου ἡ τῶν τριῶν μεγάλων καὶ οἰκουμενικῶν Διδασκάλων καὶ Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας ἑορτὴ, καὶ ἐτελέσθη τὸ ἐπέτειον μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν ἀοιδίμων κτιτόρων, εὐεργετῶν καὶ συνδρομητῶν αὐτοῦ. Ὁ σεβασμιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Μεσσηνίας κύριος Προκόπιος ἐλάμπρυνε τὴν πανεπιστημιακὴν ταύτην τελετὴν προσενεγκὼν ἐπὶ τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου τὴν ἀναίμακτον θυσίαν, καὶ ὁ ἱεροκήρυξ τῆς πρωτευούσης κύριος Δοσίθεος Ἀσημακόπουλος, ἐξεφώνησε παραινετικὸν ἅμα καὶ κατανυκτικὸν λόγον, κατάλληλον πρὸς τὴν ἑορτήν. Κατὰ δὲ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μνημοσύνου, ὑπό τε τοῦ σεβασμιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν συλλειτουργούντων ἱερέων τρὶς ἐμνημονεύθησαν τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν καὶ εὐεργετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ πλήθους ἐκφωνοῦντος αἰωνία ἡ μνήμη αὐτῶν.

—Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως παρασκευάζει σπουδαίως τὰ μέσα ἵνα οἰκοδομήσῃ ἐν τῇ Πρωτευούσῃ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον.

—Εἰς τὴν ἐπιφυλλίδα τοῦ φυλλαδίου Θ'. τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου σελ. 445 τῆς ἐν Ἀθήναις Ἰατρικῆς Μελίσσης ἀναγινώσκομεν « Καὶ αὐτὸν δὲ πρὸς τούτοις τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας Κύριον Χριστόπουλον ἐξώρκισεν (ὁ Κ. Βοῦρος) πρὸ ἡμερῶν νὰ παύσῃ πᾶσαν συνδρομὴν τοῦ ὑπουργείου ὑπὲρ τῆς Ἰατρικῆς Μελίσσης » Εἴμεθα διατεταγμένοι νὰ κηρύξωμεν ἐν πάσῃ ἐπισημότητι, ὅτι οὐδέποτε ὁ Κ. Βοῦρος ἐλάλησε τῷ Ὑπουργῷ Κ. Χριστοπούλῳ περὶ τῆς Ἰατρικῆς Μελίσσης καὶ ὅτι τὰ ἐν αὐτῇ περὶ τούτου γεγραμμένα εἰσὶ ψευδέστατα.— Ὁ Κύριος συντάκτης τῆς Ι. Μελίσσης εἶναι κύριος ἂν θέλῃ ν' ἀναιρέσῃ ὅσα ἐξ ἐσφαλμένων πάντως πληροφοριῶν ἔγραψε.

ΤΥΠΟΙΣ Δ. ΑΘ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ.

(Ὁδὸς Αἰόλου ἀριθ. 337, πλησίον τοῦ Γενικ. Ταχυδρομείου)